
Plats och tid	Landstingets kansli, Falun, kl. 10.00-15.15	
Ordinarie ledamöter	Alf Johansson (s), ordförande Thomas Ylvén (v) Ingalill Persson (s) Sören Bertilsson (s) Inga-Britt Kronnäs-Samils (s) Ivan Eriksson (s) Ann-Catrin Lofvars (mp) Jan Wiklund (m) Bengt Andersson (m) Irma Rönnbäck (m), §§ 89-95 Elisabeth Lindén Brandt (c) Göran Engström (c) Birgitta Sacrédeus (kd), §§ 89-102, 106-107 Bo Brännström (fp), §§ 89-95	
Tjänstgörande ersättare	Gunnar Barke (s) för Carina Albertsson (s), §§ 89-95 Agneta Andreasson-Bäck (s) för Carina Albertsson, §§ 96-118 Birgitta Hiertner (m) för Irma Rönnbäck (m), §§ 96-118 Alf Nilsson (kd) för Birgitta Sacrédeus (kd) §§ 103-105, 108-118 John Thornander (fp) för Bo Brännström (fp), §§ 96-118	
Närvarande ersättare	Kjell Lindgren (s), Birgitta Lundkvist (v), Warren Willy	
Föredragande	Ulf Hållmarker	
Sekreterare	Sarita Nordström	
Övriga tjänstemän	Jörg Bassek Leif Berglund Johan Elmberg Karin Stikå Mjöberg Sven Nilsson Eva-Britt Jansson-Nordell Claes Annerstedt Per Selgeryd Vibeke Bing	Politiska sekreterare Björn Hammarskjöld Niklas Henriksson Claes Jacobsson Sofia Karlsson Sofia Knöös Åsa Nielser
Utses att justera	Jan Wiklund	

Underskrifter

Sekreterare

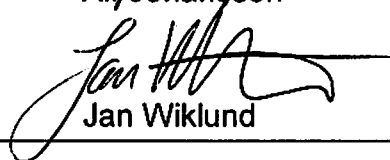
Sarita Nordström

Ordförande

Alf Johansson

Justerande

Jan Wiklund

BEVIS

Justeringen har tillkännagivits genom anslag

Organ

Landstingsstyrelsen

Sammanträdesdatum 2008-05-26

Datum för anslags
uppsättande

2008-06-09

Datum för anslags

nedtagande 2008-06-30

Förvaringsplats för
protokollet

Underskrift

Christina Källgren

INNEHÅLL:

§ 89	Protokollsjustering	4
§ 90	Information	4
§ 91	Anmälan av beslut på delegation	4
§ 92	Övriga anmälningsärenden	5
§ 93	Patientavgifter i hälso- och sjukvården 2009.....	8
§ 94	Sjukresor – förändrad egenavgift från 2008-10-01.....	9
§ 95	Delårsbokslut med tillhörande måluppfyllelse	10
§ 96	Landstingsplan 2009-2012 och budget 2009	11
§ 97	Placeringsdirektiv för förvaltning av pensionsfond	14
§ 98	Trafikbeställning till Dalatrafik	15
§ 99	Ansökan om indelningsändring enligt SFS 1979:411 samt begäran om att bilda Regionkommun Svealand i enlighet med Ansvarskommitténs förslag (SOU 2007:10)	16
§ 100	Motion från Elisabeth Lindén Brandt (c) "Inför vårdval i Dalarna.....	19
§ 101	Motion från Ingemar Ström (m) "Väntrumsenkät om rökning"	20
§ 102	Motion från Ingemar Ström (m) "Införande av rökförbud i landstingets lokaler"	21
§ 103	Motion från Göran Engström avseende möjligheten att ställa interpellationer och frågor till majoritetsråd	22
§ 104	Justering av gränsen mellan Leksands och Falu kommuner	24
§ 105	Landstinget Dalarnas Miljöredovisning år 2007, del 2.....	24
§ 106	Genomlysning av HAB-verksamheten	25
§ 107	Platser rättspsykiatri.....	28
§ 108	Rapport om samverkan Mora kommun och Mora lasarett	30
§ 109	Outsourcing av café och butiksverksamhet vid Falu och Mora lasarett (inkl Ryggåsstugan)	30
§ 110	eTjänstekort.....	31
§ 111	Redovisning av FoU-medel och CKF-medel.....	32
§ 112	Tandådalens rekreationshotell, avgifter för deltagare av temavecka	33
§ 113	Delegation till hälso- och sjukvårdsutskottet	34
§ 114	Svar på SOU (2008:7) delbetänkande "Åtgärdsplan för den kliniska forskningen"	34
§ 115	Svar på SOU (2008:37) delbetänkande "Patientens rätt, vårdval i Sverige"	34
§ 116	Svar på remiss av förslag till föreskrifter om ambulanssjukvård och konsekvensutredning	35
§ 117	Svar på remiss av delbetänkande från apoteksmarknadsutredningen "Detaljhandel med vissa receptfria läkemedel"	35
§ 118	Revisorernas granskningsrapporter	37

§ 89 Protokollsjustering

Landstingsstyrelsen beslutar
a t t utse Jan Wiklund att jämte ordföranden justera
sammanträdesprotokollet.

Ordföranden överlämnar efter egen justering protokollet till den ut-
sedde justeraren för omgående justering.

§ 90 Information

Information lämnas om:

- Folkhälsa (Vibeke Bing)
- Dalatrafik (Claes Annerstedt och Per Selgeryd)

Landstingsstyrelsen beslutar
a t t anteckna informationen till protokollet.

§ 91 Anmälan av beslut på delegation

Anmäles följande:

A. Av ordförande/vice ordförande och ledamot i styrelsen, enligt be-
myndigande LS § 165/07, fattade beslut.

Bilaga § 91 A

B. Av landstingsdirektören, enligt bemyndigande LS § 165/07, fattade
beslut

Bilaga § 91 B

C. Av enhetschefer, enligt bemyndigande LS § 165/07, fattade beslut

Bilaga § 91 C

Landstingsstyrelsen beslutar
a t t anteckna de anmälda delegationsbesluten till protokollet.

JW

§ 92 Övriga anmälningsärenden

Anmäles följande:

A. Protokoll från sammanträde med:

Patientnämnden, 2008-04-22

Hälso- och sjukvårdsnämnden för Falun, 2008-04-15

Hälso- och sjukvårdsnämnden Mellersta Dalarna, 2008-04-11

Hälso- och sjukvårdsnämnden Mellersta Dalarna, 2008-02-20

Hälso- och sjukvårdsnämnden för Norra och

Västra Dalarna, 2008-05-09

Kulturnämnden, 2008-02-28

Kulturnämnden, 2008-05-06

Samverkansberedning, Säter, 2008-04-17

Personalutskottet, 2008-04-02

Personalutskottet, 2008-04-25

Serviceutskottet, 2008-04-23

Miljö- och trafikutskottet, 2008-04-24

Hälso- och sjukvårdsutskottet, 2008-04-22

Patientnämnden, verksamhetsplan 2008-2010

Finsam Falun, 2008-02-28

Södra Dalarnas Samordningsförbund, 2008-04-21

B. Dnr LD07/00004

Cirkulär från Sveriges Kommuner och Landsting:

08:24 Kommunal fastighetsavgift, prognos 2009

08:30 Vårpropositionen

08:32 Budgetförutsättningar för åren 2009-2011

08:34 SYSAV-målet och LOU

C. Dnr LD08/00290

Komplettering av riksavtalet för att trygga tillgången till vård för intagna på anstalt och institution, Sveriges Kommuner och Landsting

D. Dnr LD08/01206

Patientförening för personer med udda hormonella sjukdomar.

E. Dnr LD07/02240

Dom i vitesmålet avseende geriatriken i Ludvika.

F. Dnr: LD08/01196

Beslut att välja Håkan Anestedt till ledamot i Samverkansberedning Ludvika kommun - Landstinget Dalarnas HoS-styrelse för västerbergslagen efter Ulla-Britt Mikaelsson, tom 2010-12-31.

G. Överenskommelse mellan Landstinget Dalarna och Birgitta Jonsson.

H. Årsrapport – Folkhälsoarbetet 2007, Norra och Västra Dalarna

I. Dnr LD06/01644

Dom, Kammarrätten i Sundsvall. Laglighetsprövning enligt (1991:900); KL

J. Kontaktperson inom vävnadsområdet

Nationell samordning kring den kommande lagen om mänskliga celler och vävnader – kontaktperson m.m.

K. LD08/00842

Rekommendation med anledning av avtalet om influensapandemigaranti och leverans av pandemivaccin.

L. Utredning om bildandet av en ny arbetsgivarorganisation för kommunalförbund och företag

M. Anmälan till Landstinget Dalarna / Patientnämnden

Övrigt

Dnr LD07/02774

Socialstyrelsens beslut med anledning av anmälan enligt Lex Maria. Socialstyrelsen avslutar ärendet med begäran om redovisning. Beslutet kommer att registreras i Socialstyrelsens Riskdatabas.

Dnr LD08/00786

Socialstyrelsens beslut med anledning av anmälan från enskild person. Socialstyrelsen förutsätter erforderliga åtgärder vidtas utifrån de påpekanden som framgår av Socialstyrelsens bedömning.

Dnr LD07/01726

Socialstyrelsens beslut i Lex Maria angående dödsfall. Socialstyrelsen kommer inte att vidta någon ytterligare åtgärd med anledning av anmälan. Ärendet avslutas.

Dnr LD06/02613

Länsrätten i Stockholms län. Domslut: länsrätten avslår överklagandet.

Dnr LD07/01707

Socialstyrelsens beslut i Lex Maria angående självmord.
Socialstyrelsen förutsätter att påpekanden åtgärda och avslutar ärendet.

Dnr LD06/00653 (HSAN 2005/3577:A4)

Ansvarsnämnden ålägger – med stöd av 5 kap. 3 § lagen (1998:531) om yrkesverksamhet på hälso- och sjukvårdens område – behandlande sjuksköterska en varning och lämnar anmälan i övrigt utan åtgärd.

Dnr LD04/01475 (HSAN 1032/04:B1), Dnr LD05/00761 (HSAN 846/05:B3), Dnr LD05/01552 (HSAN 2005/2063:A1), Dnr LD05/01647 (HSAN 2005/2257:B4), Dnr LD05/01965 (HSAN 2005/2371:A4), Dnr LD06/02696 (HSAN 2006/3636:B4), Dnr LD07/01063 (HSAN 2007/1334:A1), Dnr LD07/02137 (HSAN 2007/3213:A2), Dnr LD07/02437 (HSAN 2007/3731:B6), Dnr LD07/02896 (HSAN 2007/4332:B2), Dnr LD08/00047 (HSAN 2007/4443:A3), Dnr LD08/00143 (HSAN 2007/4236:B6), Dnr LD08/00218 (HSAN 2008/0219:B3), Dnr LD08/00246 (HSAN 2008/0265:A5), Dnr LD08/00266 (HSAN 2008/0176:B2), Dnr LD08/00762 (HSAN 2008/0504:A5), Dnr LD08/00768 (HSAN 2007/3897:A6), Dnr LD08/00784 (HSAN 2007/3308:B6), Dnr LD08/00871 (HSAN 2007/3394:B2), Dnr LD08/00951 (HSAN 2007/4281:A5), Dnr LD08/00963 (HSAN 2007/3272:A3), Dnr LD08/01030 (HSAN 2008/0220:A5), Dnr LD08/01040 (HSAN 2007/3315:A2)

Anmälningar till Hälso- och sjukvårdens ansvarsnämnd med anledning av behandling av patienter. Ansvarsnämnden lämnar anmälningarna utan åtgärd.

Landstingsstyrelsen beslutar

att lägga anmälda protokoll, skrivelser m.m. till handlingarna.

97 JW

ÄRENDE TILL FULLMÄKTIGE I JUNI

§ 93 Patientavgifter i hälso- och sjukvården 2009

Dnr LD08/01396

Förutom avgifter inom tandvård, har patientavgifterna inom landstinget varit oförändrade sedan flera år. Senaste förändringarna var en höjning av läkarbesök i primärvård och hos specialist samt för sjukvårdande behandling 1995 och därefter har en sänkning av avgiften för läkarbesök i primärvården genomförts 1999 och en tillfällig höjning av sjukvårdande behandling under 2001. Patientavgifterna i öppen vård är bland de lägsta i landet där Dalarna är ensam om att ta ut halv avgift för invånare över 65 år. Genomsnittet i riket och i Uppsala-Örebroregionen är 130 kr i primärvården och motsvarande genomsnittliga avgifter hos specialitläkare är 260 kr. Cirka hälften av landets landsting tar ut 80 kr i avgift för sjukvårdande behandling och flertalet av de övriga 100 kr. I avgiften för sjukvårdande behandling ingår även avgift hos distriktssköterska hos drygt hälften av landstingen.

Följande avgiftsförändringar föreslås fastställas från 2009-01-01:

Läkarbesök i primärvård	125 kr (2008: 100 kr)
"- för personer över 65 år	65 kr (2008: 50 kr)
Läkarbesök i specialistvård	250 kr (2008: 200 kr)
"- för personer över 65 år	125 kr (2008: 100 kr)
Läkarbesök i specialistvård, första besöket efter remiss från primärvård	125 kr (2008: 100 kr)
"- för personer över 65 år	65 kr (2008: 50 kr)
Besök hos distriktssköterska	80 kr (2008: 0 kr)
"- för personer över 65 år	60 kr (2008: 50 kr)
Sjukvårdande behandling för personer över 65 år	60 kr (2008: 50 kr)

Avgiftshöjningarna beräknas ge landstinget ca 25 mkr i ökade intäkter.

Även efter förslagna höjningar ligger Landstinget Dalarnas avgifter fortfarande under vad som genomsnittligen gäller i riket och regionen vilket visar att Landstinget Dalarna håller en fortsatt låg avgiftsnivå.

Zju

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta
a t t fastställa avgiftsförändringar vid besök i hälso- och sjukvården
från 2009-01-01, enligt lämnat förslag

Jan Wiklund yrkar

- att avgiftsförändringarna ska gälla från och med 2008-07-01
- att avgiften för primärvårdsbesök ändras till 150 kr, samt
- att ingen särskild rabatt för pensionärer införs

På proposition beträffande bifall till föreliggande förslag eller bifall till
Jan Wiklunds yrkande förklarar ordföranden att landstingsstyrelsen
beslutar
a t t bifalla föreliggande förslag.

Ledamöterna i Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna,
Folkpartiet liberalerna och Centerpartiet avger bifogat särskilt yttrande.

Bilaga § 93

§ 94 Sjukresor – förändrad egenavgift från 2008-10-01

Dnr LD08/01397

Landstinget Dalarnas totala kostnader för sjukresor uppgick 2007 till
ca 98 Mkr.

Vid resa med kollektivt färdsmitt uttas ingen egenavgift vilket innebär att
detta är kostnadsfritt för patienten. Detta som ett incitament till att få
fler patienter att välja kollektivtrafiken. Högkostnadsskyddet är 1500 kr.
Egenavgift och högkostnadsskydd har ej ändrats sedan 1997.

Följande egenavgifter gäller idag:

Sittande och liggande med taxi/lättambulans	50 kr
Resa med egen bil	40 kr
Ersättning för resa med egen bil, kr/mil	13 kr
Sjukresa med buss och tåg	0 kr
Sjukresa med flyg	100 kr
Landstingets sjukreselinje	0 kr

Landstinget har under ett flertal år arbetat mot att resandet i större
utsträckning bör ske med kollektiv trafik. Detta sett ur såväl ett
ekonomiskt som ett miljöperspektiv med minskade utsläpp som mål.
En värdering av höjd egenavgift till 100 kr, och med högkostnadsskydd

på 2000 kr visar på förväntad ökad volym kollektivt resande vilket för landstinget bedöms sänka kostnaderna i storleksordningen 12 mkr. Följande avgiftsförändringar föreslås fastställas från 2008-10-01:

Sittande och liggande med taxi/lättambulans	100 kr (2008: 50 kr)
Resa med egen bil	100 kr (2008: 40 kr)
Milersättning för resa med egen bil (anpassning till schablonersättning)	18,50 kr (2008: 13 kr)
Högekostnadsskydd	2 000 kr (2008: 1 500 kr)

Information enligt MBL § 19 har ägt rum 2008-05-14.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta
a t t fastställa avgiftsförändringar vid sjukresor från 2008-10-01, enligt lämnat förslag

Bengt Andersson yrkar att avgiften införs fr.o.m. 2008-07-01.

På proposition beträffande bifall till föreliggande förslag eller bifall till Bengt Anderssons yrkande förklarar ordföranden att landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta
a t t bifalla föreliggande förslag

Ledamöterna i Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Folkpartiet liberalerna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet.

§ 95 Delårsbokslut med tillhörande måluppfyllelse

Dnr LD08/1398

Enligt kommunal redovisningslag skall kommuner och landsting minst en gång under räkenskapsåret upprätta delårsbokslut för verksamheten från räkenskapsårets början. Bokslutet skall innehålla en översiktlig redogörelse för utvecklingen av landstingets verksamhet och resultat sedan föregående räkenskapsårs utgång.

Utifrån den övergripande visionen "Hälsosamma Dalarna" har mål formulerats för hälso- och sjukvården, tandvården, kultur, skola och personal. Målen i landstingsplan 2007 följs upp i bokslutet där det framgår om målen är uppfyllda, delvis uppfyllda eller inte uppfyllda. Måluppfyllelsen är en del i verksamhetens resultat.

Oz fw

Föreligger nu upprättat delårsbokslut, april 2008 med tillhörande bilaga; måluppfyllelse.

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta
a t t godkänna avlämnad delårsrapport med tillhörande måluppfyllelse

Ledamöterna i Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna,
Folkpartiet liberalerna och Centerpartiet deltar ej i beslutet.

§ 96 Landstingsplan 2009-2012 och budget 2009

Dnr LD08/01366

Föreligger majoritetens förslag, till landstingsplan 2009-2012 med politisk plattform.

Förhandling enligt MBL § 11 har ägt rum 2008-05-14.

Föreligger också alliansens förslag till landstingsplan 2009,
med politisk plattform, för samma tid.

Förslag till beslut:

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta
a t t det som anförts i denna landstingsplan ska vara riktlinjer för
landstingets verksamhet och ekonomi under planperioden 2009-2012

Driftbudget

a t t på driftbudgeten anvisa 6 046 460 tkr som ställs till
landstingsstyrelsens förfogande enligt följande fördelning;

Länssjukvård	3 787 520 tkr
Närsjukvård	1 639 550 tkr
LD Hjälpmedel	75 830 tkr
Centrala anslag för hälso- och sjukvård	8 180 tkr
Trafik och övrig regional utveckling	164 470 tkr
Huvudkontoret m m	286 910 tkr
Finansförvaltning	84 000 tkr

a t t på driftbudgeten anvisa 72 550 tkr som ställs till kulturnämndens
förfogande,

a t t på driftbudgeten anvisa 55 350 tkr som ställs till
skolnämndens förfogande

a t t på driftbudgeten anvisa 181 765 tkr som ställs till

tandvårdsnämndens förfogande varav 23 225 tkr för beställartandvård

a t t på driftbudgeten anvisa 2 925 som ställs till patientnämndens förfogande, samt

a t t på driftbudgeten anvisa 5 700 tkr som ställs till revisorernas förfogande.

Investeringsbudget

a t t på investeringsbudgeten anvisa 162 800 tkr som ställs till landstingsstyrelsens förfogande enligt följande fördelning;

Länssjukvård	84 700 tkr
Närsjukvård	18 000 tkr
LD Hjälpmedel	28 600 tkr
Landstingsservice	2 500 tkr
Huvudkontoret	29 000 tkr

a t t på investeringsbudgeten anvisa 1 300 tkr för konstnärlig utsmyckning som ställs till kulturnämndens förfogande,

a t t på investeringsbudgeten anvisa 3 800 tkr som ställs till skolnämndens förfogande

a t t på investeringsbudgeten anvisa 7 600 tkr som ställs till tandvårdsnämndens förfogande, samt

a t t på investeringsbudgeten anvisa 204 900 tkr som ställs till landstingsstyrelsens förfogande för fastighetsinvesteringar samt

Resultatbudget

a t t fastställa resultatbudget innebärande en utdebitering med 10,89 kr per skattekrona och en ökning av eget kapital med 86 mkr

Yrkanden:

På förslag av Inga-Britt Kronnäs Samils enas styrelsen inledningsvis om följande ändring i landstingsplanens text, s 57, vänstra spalten, andra stycket: "Folkhögskolan bör söka ett närmare samarbete med andra samhällsaktörer."

Ordföranden yrkar att ytterligare två att-satser infogas, med lydelsen:

- att "Dala ungdom" ska fullföljas i avtal med kommunerna till en kostnad för landstinget på 0,9 mkr
- att ett fortsatt avtal tecknas med Högskolan Dalarna till en kostnad för landstinget på 2 mkr

Elisabeth Lindén Brandt yrkar, med instämmande av Jan Wiklund, bifall till alliansens förslag.

På proposition beträffande bifall till föreliggande förslag med föreslagen justering eller bifall till Elisabeth Lindén Brandts, m.fl. yrkande förklarar ordföranden att landstingsstyrelsen beslutar a t t bifalla föreliggande justerat förslag

På proposition beträffande bifall till eller avslag på, av ordförande yrkat tillägg, beslutar landstingsstyrelsen a t t bifalla tilläggsyrkandet

Beslut

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta a t t det som anförts i denna landstingsplan ska vara riktlinjer för landstingets verksamhet och ekonomi under planperioden 2009-2012

Driftbudget

a t t på driftbudgeten anvisa 6 046 460 tkr som ställs till landstingsstyrelsens förfogande enligt följande fördelning;

Länssjukvård	3 787 520 tkr
Närsjukvård	1 639 550 tkr
LD Hjälpmedel	75 830 tkr
Centrala anslag för hälso- och sjukvård	8 180 tkr
Trafik och övrig regional utveckling	164 470 tkr
Huvudkontoret m m	286 910 tkr
Finansförvaltning	84 000 tkr

a t t på driftbudgeten anvisa 72 550 tkr som ställs till kulturnämndens förfogande,

a t t på driftbudgeten anvisa 55 350 tkr som ställs till skolnämndens förfogande,

a t t på driftbudgeten anvisa 181 765 tkr som ställs till

tandvårdsnämndens förfogande varav 23 225 tkr för beställartandvård,

a t t på driftbudgeten anvisa 2 925 som ställs till patientnämndens förfogande, samt

a t t på driftbudgeten anvisa 5 700 tkr som ställs till revisorernas förfogande.

a t t "Dala ungdom" ska fullföljas i avtal med kommunerna till en kostnad för landstinget på 0,9 Mkr

a t t ett fortsatt avtal tecknas med Högskolan Dalarna till en kostnad för landstinget på 2 Mkr

Investeringsbudget

a t t på investeringsbudgeten anvisa 162 800 tkr som ställs till landstingsstyrelsens förfogande enligt följande fördelning;

Länssjukvård	84 700 tkr
Närsjukvård	18 000 tkr
LD Hjälpmedel	28 600 tkr
Landstingsservice	2 500 tkr
Huvudkontoret	29 000 tkr

a t t på investeringsbudgeten anvisa 1 300 tkr för konstnärlig utsmyckning som ställs till kulturnämndens förfogande,

a t t på investeringsbudgeten anvisa 3 800 tkr som ställs till skolnämndens förfogande

a t t på investeringsbudgeten anvisa 7 600 tkr som ställs till tandvårdsnämndens förfogande

a t t på investeringsbudgeten anvisa 204 900 tkr som ställs till landstingsstyrelsens förfogande för fastighetsinvesteringar
att godkänna investeringsbudget för 2009-2012

Resultatbudget

a t t fastställa resultatbudget innebärande en utdebitering med 10,89 kr per skattekrona och en ökning av eget kapital med 86 mkr

Ledamöterna i Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Folkpartiet liberalerna och Centern reserverar sig mot beslutet.

§ 97 Placeringsdirektiv för förvaltning av pensionsfond

Dnr LD08/01399

En pensionsfond föreslås bildas för att kapa topparna av de framtida årliga pensionsutbetalningarna. Initialt skall 100 mkr flyttas över från kortfristiga placeringar till pensionsfonden. Sedan skall ytterligare insättningar göras i pensionsfonden i den omfattning som ekonomin medger. Landstingsfullmäktige skall ta ställning till detta i samband med varje årsbokslut.

Placeringsdirektivet utgör det övergripande styrinstrument för landstingets pensionsmedelsförvaltning. Syftet med placeringsdirektivet är att ange regler för hur Landstinget Dalarna får placera tillgångarna i en pensionsfond.

Placeringsdirektivet skall:

- Ange regler för hur landstingets pensionsmedelsförvaltning skall bedrivas.

Ozju

- Vara ett styrinstrument som bidrar till att uppsatta mål uppnås.
- Tydliggöra roller och ansvarsfördelning mellan landstingsfullmäktige, landstingsstyrelsen, ekonomidirektören, ekonomienheten och anlitate externa förvaltare,
- Fungera som vägledning i det dagliga arbetet för ansvariga personer hos landstinget och för externa kapitalförvaltare.

Information enligt MBL § 19 har ägt rum 2008-05-14.

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta
a t t föra över 100 mkr till en pensionsfond, samt
a t t anta placeringsdirektiv för förvaltning av pensionsfond

§ 98 Trafikbeställning till Dalatrafik

Dnr LD08/01325

Landstinget Dalarna och länets kommuner har ett gemensamt ansvar för länets kollektivtrafik. Ett gemensamt ägt aktiebolag, AB Dalatrafik, upphandlar, planerar, samordnar och marknadsför trafiktjänsterna.

Landstinget har det ekonomiska ansvaret för den regionala trafiken med tåg och buss samt för Dalatrafiks kostnader för administration och gemensamma tekniska system. För den regionala närtrafiken delas ansvaret mellan landstinget och länets kommuner där landstinget står för 50 % av kostnaderna. Inför varje nytt trafikår ska ägarna lämna en trafikbeställning till Dalatrafik som utgör ägarnas direktiv till Dalatrafik inför arbetet med den årliga Trafikförsörjningsplanen. Beställningen ska lämnas senast den 30 juni kalenderåret före det nya trafikåret.

Dalatrafik aviserar kraftigt ökade kostnader för landstinget under 2009. Det gäller främst kostnadsökningar för gemensamma tekniska system och tågtrafik. För att försöka begränsa kostnadsstegringen har landstinget inlett överläggningar med kommunerna Ludvika och Malung-Sälen om att överta ansvaret för viss trafik som körs lokalt i de kommunerna, men klassas som regional trafik i ansvarsfördelningen mellan kommuner och landstinget. Landstinget har i en skrivelse till Dalatrafiks ägarråd lämnat förslag till ändrad kostnadsfördelning mellan huvudmännen avseende infrastrukturkostnader för gemensamma tekniska system. Ägarrådet beslutade att hänskjuta landstingets skrivelse till Region Dalarnas ordförandeberedning för beredning.

Med anledning av den ökade kostnadsmassan innebär landstingets trafikbeställning för trafikåret 2009/2010 oförändrat trafikutbud av den av landstinget helt eller delvis finansierade trafiken.

Styrelsens miljö- och trafikutskott har den 14 maj behandlat och ställt sig bakom förslaget.

Information enligt MBL § 19 har ägt rum 2008-05-14.

Förslag till beslut:

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta
a t t godkänna förslaget till trafikbeställning för trafikåret 2009/2010

Ann-Catrin Lofvars yrkar, med instämmande av Bengt Andersson,
bifall till föreliggande förslag.

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta
a t t godkänna förslaget till trafikbeställning för trafikåret 2009/2010

§ 99 Ansökan om indelningsändring enligt SFS 1979:411 samt begäran om att bilda Regionkommun Svealand i enlighet med Ansvarskommitténs förslag (SOU 2007:10)

Dnr LD08/01429

Landstinget Dalarna stödjer Ansvarskommitténs förslag om att landstingen avvecklas och ersätts av direktvalda regionkommuner med ansvar för regionala utvecklingsfrågor samt hälso- och sjukvården. Direktvalda politiker med beskattningsrätt får utvecklingsuppdraget på den regionala nivån. Medborgaren kommer närmare de politiker som fattar besluten och subsidiaritetsprincipen stärks, det vill säga beslut skall fattas så nära medborgarna som det praktiskt är möjligt. På detta sätt stärks medborgarnas inflytande genom att de kan ställa direktvalda politiker till ansvar. Den nya regionindelningen skall enligt landstingets åsikt vara gemensam för både regionkommunen och staten. Behovet av helhetssyn och ett effektivt utnyttjande av samhällsresurserna kräver en förändring som lägger grunden för en territoriell och tvärsektoriell myndighetsorganisation. Samtliga landsting och en klar majoritet av kommunerna i den föreslagna regionbildningen har till regeringen i sina remissvar tillkännagivit att man antar kommitténs förslag och utmaning.

Med dessa ambitioner inleddes redan under 2007 en mångfald av överläggningar inom och mellan partierna i kommuner, landsting och regionförbund. I början av 2008 träffades Samverkansnämnden i vår

sjukvårdsregion i Falun för att diskutera frågan om att tillsammans, men var för sig, inlämna en avsiktsförklaring så att de nuvarande landstingen i Gävleborg, Dalarna, Örebro, Värmland och Uppsala from 1 januari 2011 tillsammans utgör en ny regionkommun i enlighet med Ansvarskommitténs förslag. I Dalarna liksom i flera andra landsting lämnades frågan över till representanter för de olika partierna för en genomlysande diskussion som nu samlats upp varvid konstateras att länets partier i stort står samlade bakom landstingets intentioner.

Den 8 maj träffades Samverkansnämndens arbetsutskott för att ta ställning i frågan.

"Konstaterade Samverkansnämndens arbetsutskott att fem av sjukvårdsregionens landsting (Landstinget Dalarna, Örebro läns landsting, Landstinget i Värmland, Landstinget i Uppsala län och Landstinget Gävleborg) är beredda att föra diskussioner om att bilda en gemensam regionkommun. Den pågående interna processen inom Landstinget Västmanland avvaktas. Inställningen från Landstinget Sörmland är oförändrad med Stockholm som förstahandsval vid eventuell regionkommunbildning".

Vid arbetsutskottets möte betonades önskvärdheten av att landstingen i Västmanland och Sörmland också måste ingå i samma regionkommunbildning.

Formellt sett är det landstinget som har möjlighet att ansöka om regionkommunbildning men det bör noteras att Regionförbundet Dalarnas direktion förväntas besluta att fullt ut stödja en landstingets avsiktsförklaring i ärendet

Kostnader och finansiering

Det finns för närvarande ingen uppskattad kostnad i samband med avsiktsförklaringen. Personalkostnader kommer att uppstå genom att personer inom organisationen, såväl tjänstemän som politiker, kommer att arbeta med att genomföra projektet.

Sammanfattning

Med hänvisning till överenskommelse om färdplan för regionbildning i Svealand och Lag 1979:411 om ändring i Sveriges indelning i kommuner och landsting ansöker Landstinget Dalarna om att en ändring i den landstingskommunala indelningen genomförs så att de nuvarande landstingen i Dalarna, Gävleborg, Örebro, Värmland och Uppsala from 1 januari 2011 tillsammans utgör en ny regionkommun i enlighet med Ansvarskommitténs förslag . Om landstingen i Sörmland

och Västmanland så beslutar är det Landstinget Dalarnas mening att även de bör ingå i kommande regionkommunbildning.

Samverkansutskottet föreslår landstingsstyrelsen besluta
a t t landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta
a t t Landstinget Dalarna till Sveriges regering inger en
avsiktsförklaring tillsammans med landstingen i Gävleborg, Örebro,
Värmland och Uppsala att from den 1 januari 2011 utgöra en ny
regionkommun i enlighet med Ansvarskommitténs förslag
a t t om landstingen i Sörmland och Västmanland så beslutar
tillkännage en positiv inställning till att regionkommunbildningen även
inkluderar dessa landsting samt
a t t uppdra till landstingsstyrelsen att genomföra nödvändiga åtgärder
för att realisera ovanstående avsiktsförklaring

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta
a t t Landstinget Dalarna till Sveriges regering inger en
avsiktsförklaring tillsammans med landstingen i Gävleborg, Örebro,
Värmland och Uppsala att from den 1 januari 2011 utgöra en ny
regionkommun i enlighet med Ansvarskommitténs förslag
a t t om landstingen i Sörmland och Västmanland så beslutar
tillkännage en positiv inställning till att regionkommunbildningen även
inkluderar dessa landsting samt
a t t uppdra till landstingsstyrelsen att genomföra nödvändiga åtgärder
för att realisera ovanstående avsiktsförklaring

Elisabeth Lindén Brandt yrkar, med instämmande av Bengt
Andersson, Sören Bertilsson, Birgitta Sacrédeus och John
Thornander, bifall till föreliggande förslag.

Göran Engström yrkar avslag på föreliggande förslag.

På proposition beträffande bifall till eller avslag på föreliggande förslag
förklarar ordföranden att landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige
besluta
a t t bifalla föreliggande förslag

Göran Engström reserverar sig mot beslutet.

af jw

§ 100 Motion från Elisabeth Lindén Brandt (c) "Inför vårdval i Dalarna

Dnr LD07/01980

I motion 2007-08-23 föreslår Elisabeth Lindén Brandt
a t t Landstinget Dalarna undersöker möjligheterna att införa en hälso-
och sjukvårdspeng likt den som finns i Landstinget Halland.

LANDSTINGSSTYRELSENS YTTRANDE

Från och med 2007 har olika system med vårdval införts eller planeras
att införas i ett flertal landsting (Stockholm, Skåne, Västmanland m fl).
Systemen ser lite olika ut, men gemensam är att de bygger på ett fritt
val för befolkningen, där driftsformen inte är avgörande och där det i
förstone krävs ett godkännande eller en certifiering av vårdgivaren,
innan verksamheten kan bedrivas och finansieras av landstinget.
Viktigt att notera i sammanhanget är att systemen inte ger garantier för
att utbudspunkterna säkert svarar mot behoven eller att den del av
befolkningen som, av åldersskäl eller kronisk sjukdom, har svårt att
utnyttja sitt fria vårdval.

Det finns också en oro för att "marknadskrafterna" kan försvåra det
viktiga arbetet med att nedbringa sjuktagen, liksom de kan motverka
det nödvändiga arbetet att nedbringa kostnaderna för läkemedel.
Det är även viktigt att ställa de pågående införandena av
vårdvalssystem i relation till det förslag som nyligen presenterats av
regeringens utredare om ett generellt införande av vårdval i hela
landet. Utredarens slutbetänkande kommer att framläggas senare i år.
Detta gör att landstingets majoritet inte kommer att förespråka ett
införande av vårdval i nuläget. Ledningen för Närsjukvården har dock
redan satt igång ett arbete som går ut på att värdera konsekvenserna
av ovannämnda utredning liksom av de effekter som kommande
förslag om företagshälsovårdens eventuella framtida roll som utförare
av primärvård kan komma att innebära.

Information enligt MBL § 19 har ägt rum 2008-05-14.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta
a t t motionen, med vad som anförts, är besvarad

Elisabeth Lindén Brandt yrkar, med instämmande av Birgitta Sacrédeus, bifall till motionen.

På proposition beträffande bifall till föreliggande förslag eller bifall till Elisabeth Lindén Brandts m.fl. yrkande förklarar ordföranden att landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta
a t t bifalla föreliggande förslag.

Ledamöterna i Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna, Folkpartiet liberalerna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet.

§ 101 Motion från Ingemar Ström (m) "Väntrumsenkät om rökning"

Dnr LD07/02539

I motion 2007-10-31 föreslår Ingemar Ström
a t t ge utvecklingsenheten uppdrag att stimulera vårdcentralerna till att genomföra väntrumsenkäter om rökning.

LANDSTINGSSTYRELSENS YTTRANDE

Landstingets utvecklingsenhet har under februari 2008 samarbetat med fyra vårdcentraler för att genomföra väntrumsenkäter och 2.300 enkäter har besvarats av patienter som besökt vårdcentralerna Mora, Gagnef, Britsarvet och Rättvik. Ett 40-tal läkare medverkar i enkätundersökningen. Enkäten innehåller uppgifter från patienten och från den behandlande läkaren. Erfarenheterna från användningen av besöksformuläret kommer att dokumenteras så att en utvärdering av själva instrumentet kan göras.

Frågeställningar om rökvanor, inställning till att förändra vanor samt rådgivning om rökvanor och hänvisning till rökavvänjning ingår i enkäten. Enkäten berör även andra levnadsvanor och orsaker till hälsoproblem.

Utvecklingsenheten sammanställer resultaten från enkäten och återredovisar till deltagande vårdcentraler. Utvecklingsenheten bidrar till att resultat och erfarenheter från projektet sprids för att möjliggöra ett bredare användande av väntrumsenkäter, om det är önskvärt på sikt.

Information enligt MBL § 19 har ägt rum 2008-05-14.

Förslag till beslut:

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta
a t t motionen, med vad som anförts, är besvarad

Jan Wiklund yrkar bifall till motionen.

På proposition beträffande bifall till föreliggande förslag eller bifall till
Jan Wiklunds yrkande förklarar ordföranden att landstingsstyrelsen
föreslår fullmäktige besluta
a t t bifalla föreliggande förslag.

Ledamöterna i Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna,
Folkpartiet liberalerna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet.

§ 102 Motion från Ingemar Ström (m) "Införande av rökförbud i landstingets lokaler"

Dnr 08/00415

I motion 2008-02-04 föreslår Ingemar Ström
a t t rökförbud införs i landstingets lokaler.
a t t personal vid vårdinrättningar som vill röka i samband med lunchen
inte får göra detta i sina arbetskläder.
a t t rökning ej får ske i närheten av entrédörrar
a t t optimala ansträngningar görs och stöd ges för att stimulera
personal till rökavvänjning.

LANDSTINGSSTYRELSENS YTTRANDE

Landstinget Dalarna antog redan år 2001 riktlinjer för tobaksarbetet.
Målet för landstinget är ett tobaksfritt arbetsliv. I riktlinjerna beskrivs
förslag till åtgärder som ligger i linje med det som motionären tar upp.
På vårdinrättningar har rökrum tagits bort och rökare hänvisas
utomhus. Askkoppar är flyttade från entréer och skyltar om rökförbud
finns uppsatta. Landstingsdrivna cafeterior och kiosker har slutat sälja
tobaksprodukter.

När det gäller rökning på raster och i arbetskläder så bör
överenskommelse ske på respektive arbetsplats i samråd mellan
personal och ledning. Att stimulera till rökfrihet under arbetsdagen är
också en fråga för varje arbetsplats. Stöd för medarbetare att bli rökfria
finns att tillgå både inom hälso- och sjukvården via utbildade
tobaksavvänjare och inom företagshälsovården.

Det är viktigt att värna om individens rätt att besluta över sina levnadsvanor samtidigt som patienternas välbefinnande självklart ska stå i centrum. När samförstånd eftersträvas är det inte nya politiska beslut som krävs, utan istället stöd i genomförande av åtgärder som gör mest nytta.

Information enligt MBL § 19 har ägt rum 2008-05-14.

Förslag till beslut:

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta
a t t motionen, med vad som anförts, är besvarad

Jan Wiklund yrkar bifall till motionen.

På proposition beträffande bifall till föreliggande förslag eller bifall till Jan Wiklunds yrkande förklarar ordföranden att landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta
a t t bifalla föreliggande förslag.

Ledamöterna i Moderata samlingspartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet liberalerna reserverar sig mot beslutet.

§ 103 Motion från Göran Engström avseende möjligheten att ställa interpellationer och frågor till majoritetsråd

Dnr 08/00508

I motion 2008-02-11 hemställer Göran Engström (c) att landstingsfullmäktige uppdrar åt styrelsen och fullmäktiges presidium att göra en ändring i arbetsordningen så att interpellationer och frågor även kan ställas till majoritetsrådet.

LANDSTINGSSTYRELSENS YTTRANDE

Enligt kommunallagen 5 kap 52-54 §§ får interpellationer och frågor ställas av fullmäktigeledamöterna och riktas till ordföranden i en nämnd eller en fullmäktigeberedning samt till de förtroendevalda i övrigt som fullmäktige bestämmer.

I arbetsordningen (fastställd 2006-12-18 §189)15-16 §§ har fullmäktige bestämt att utöver ordföranden i någon av landstingets nämnder får en interpellation eller fråga också riktas till landstingsråd. Vidare får enligt 23-24 §§ ordförande eller landstingsråd till vilken interpellation ställts överlämna besvarandet till

1. ledamot av landstingsstyrelsen eller annan nämnd, som på grund av sitt uppdrag har särskilda förutsättningar att svara
2. en av fullmäktige utsedd ledamot i styrelsen för en av landstinget Dalarna bildad stiftelse eller
3. ordföranden för direktionen i Region Dalarna

Den krets till vilken interpellationer och frågor kan riktas enligt landstingsfullmäktiges arbetsordning består av ordföranden med ansvar för en nämnd eller landstingsråd som i egenskap av ordförande för sina respektive landstingsstyrelseutskott ansvarar för olika verksamhetsområden. Möjligheten för dessa att i sin tur överlämna besvarandet till andra är också begränsad till personer som på grund av sina uppdrag har särskilda förutsättningar att svara.

Landstingets majoritetsråd har inte något sådant särskilt ansvarsområde. En utvidgning av interpellationsrätten i enlighet med motionärens önskan är därför inte motiverad.

Information enligt MBL § 19 har ägt rum 2008-05-14.

Förslag till beslut:

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta
a t t avslå motionen

Göran Engström yrkar bifall till motionen

På proposition beträffande bifall till föreliggande förslag eller bifall till Göran Engströms yrkande förklarar ordföranden att landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta
a t t bifalla föreliggande förslag

Ledamöterna i Moderata Samlingspartiet, Kristdemokraterna, Folkpartiet liberalerna och Centerpartiet reserverar sig mot beslutet.

§ 104 Justering av gränsen mellan Leksands och Falu kommuner

Dnr LD08/00777

Sörskogs Bystugeförening i Falu kommun har hos Kammarkollegiet ansökt om ändring av kommungränsen mellan Falun och Leksand.

Kammarkollegiet har till länsstyrelsen remitterat ärendet avseende justering av gränsen mellan Leksands och Falu kommuner.

Justeringen berör fastigheterna Torrberg 3:4 och 3:19.

Länsstyrelsen i Dalarnas län har i underremiss 2008-03-13 begärt yttrande från kommunfullmäktige i Leksands och Falu kommuner samt landstingsfullmäktige i ärendet.

Information enligt MBL § 19 har ägt rum 2008-05-14.

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta
a t t Landstinget Dalarna inte har något att erinra i ärendet.

§ 105 Landstinget Dalarnas Miljöredovisning år 2007, del 2

Dnr LD08/00912

Föreligger Landstinget Dalarnas Miljöredovisning år 2007, del 2.

Information enligt MBL § 19 har ägt rum 2008-05-14.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta
a t t godkänna avlämnad Miljöredovisning år 2007, del 2

Ann-Catrin Lofvars yrkar bifall till föreliggande förslag.

Landstingsstyrelsen föreslår fullmäktige besluta
a t t godkänna avlämnad Miljöredovisning år 2007, del 2

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

§ 106 Genomlysning av HAB-verksamheten

Dnr LD08/00535

Konsultfirman Ernst & Young har på uppdrag av landstingets revisorer genomfört en genomlysning av habiliteringsverksamheten i Landstinget Dalarna. Granskningens syfte har varit att bedöma verksamhetens ändamålsenlighet och effektivitet, samt ge en referensram inför den organisationsförändring som genomförts vid årsskiftet 2007-2008.

Revisionsrapporten och dess sammanfattning lyfter fram ett antal aspekter och synpunkter vilka refereras nedan:

- Vikten av att vara en samverkande länsverksamhet, med utveckling mot högre grad av likhet i vård och förhållningssätt mellan verksamhetens delar och enskilda vårdgivare.
- Motiv för ökat fokus på patientgrupper med neuropsykiatrisk problematik, inklusive tydligare arbetsfördelning mellan berörda verksamheter.
- Verksamhetsuppföljningen bör kompletteras och förbättras, inklusive former för registrering och uppföljning av besök, samt insatsers innehåll, kvalitet och resultat.
- Nyttjande och implementering av styrdokument, från nationella riktlinjer till lokala vårdprogram, bör förstärkas.
- Verksamhetens uppdrag och dess gränser bör tydliggöras, ur ett länssjukvårdslednings- och landstingsledningsperspektiv.

LANDSTINGSSTYRELSENS YTTRANDE

Inledningsvis kommenteras några av rapportens uppmärksammade aspekter och uttryckta synpunkter.

Länsperspektiv

Vikten av att betona och förstärka ett samverkande länsperspektiv synes mycket relevant och bejakas helhjärtat av såväl verksamhetsledning som länssjukvårdsledning. En grundläggande förutsättning är nuvarande länsorganisation, i jämförelse med tidigare geografiskt separata basenheter. Vidare pågår flera länsgemensamma initiativ inom områden som kvalitetsutveckling, vårdprogram, samt gemensam hantering av ovanliga tillstånd.

Neuropsykiatri

Verksamheten delar helt uppfattningen om motiv för ökat fokus på patientgrupper med neuropsykiatrisk problematik inklusive behovet av tydligare arbetsfördelning. Under 2007-2008 pågår, på initiativ från länssjukvårdschefen och i samråd med berörda verksamheter, en

genomlysning av det neuropsykiatriska området, främst avseende gränsområdet mellan barnhabilitering och barn- och ungdomspsykiatri. Genomlysningen syftar bl.a. till att utarbeta en lämplig arbetsfördelning, ta initiativ till vårdprogram, samt beakta samverkan med primärvård och kommunernas verksamhet.

Verksamhetsuppföljning

Även synpunkterna om kompletterad och förbättrad verksamhetsuppföljning synes relevanta. Flera initiativ inom detta område har tagits, men revisionsrapportens kommentarer kan vara ett bidrag till förankring av önskvärda förändringar. Pågående aktiviteter omfattar bl.a. utveckling av former för besöksregistrering och verksamhetsbeskrivning, samt nyttjande av kvalitetsindikatorer.

Styrdokument

Tillika inspelet om implementering av styrdokument äger delvis sin riktighet och denna aspekt har uppmärksamats av verksamhetsledningen. Flera aktiviteter har genomförts respektive pågår, bl.a. genomgång och verksamhetsrelaterad tolkning av socialstyrelsens föreskrifter om kvalitetsarbete och patientsäkerhet, tillämpning av länssjukvårdens och basenhetens verksamhetsplaner, samt implementering av vårdprogram.

Uppdrag

Frågeställningen om att tydliggöra uppdrag är viktig men svår, särskilt inom ett område som habiliteringsverksamheten med flera gränssytor mot grannverksamheter. Frågan bearbetas kontinuerligt, delvis genom internt arbete, delvis i samråd med länssjukvårdsledningen och landstingets politiska ledning, samt i enskilda fall genom särskilda initiativ, såsom pågående neuropsykiatrigenomlysning.

Sammanfattningsvis uppfattas revisionsrapportens synpunkter som övervägande kloka och relevanta. Samtidigt beskriver de framlyfta aspekterna i huvudsak kända förhållanden, med vidtagna initiativ och pågående aktiviteter, varför rapportens förändringskraft synes begränsad. Dock kan de fokuserade inspelen i vissa fall vara ett värdefullt förstärkningsbidrag i samband med förändrings- och utvecklingsarbete inom verksamheten.

Information enligt MBL § 19 har ägt rum 2008-05-14.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen beslutar

a t t med ovanstående yttrande besvara landstingsrevisionens rapport om habiliteringsverksamheten, samt

a t t uttrycka stöd för pågående utvecklingsaktiviteter.

Elisabeth Lindén Brandt yrkar, med instämmande av Birgitta Sacrédeus, tillägget att en återrapportering sker till landstingsstyrelsen i december 2008.

Birgitta Sacrédeus yrkar dessutom att texten "varför rapportens förändringskraft synes begränsad" i memorialet stryks.

Alf Johansson yrkar att genomlysningen antecknas till protokollet och att styrelsen återkommer med en uppföljning vid senare tidpunkt.

Sedan propositionsordningen godkänts ställer ordföranden först under proposition bifall till eller avslag på föreliggande förslag och finner därvid att landstingsstyrelsen beslutar
a t t bifalla föreliggande förslag

På proposition beträffande avslag på eller bifall till Birgitta Sacrédeus ändringsyrkande förklarar ordföranden att landstingsstyrelsen beslutat att avslå ändringsyrkandet

På proposition beträffande bifall till ordförandens yrkande eller bifall till Elisabeth Lindén Brandts yrkande avseende uppföljning förklarar ordföranden att landstingsstyrelsen beslutar
a t t bifalla ordförandens yrkande

Landstingsstyrelsen beslutar

a t t med ovanstående yttrande besvara landstingsrevisionens rapport om habiliteringsverksamheten

a t t uttrycka stöd för pågående utvecklingsaktiviteter

a t t återkomma till uppföljning vid senare tidpunkt

Ledamöterna i Moderata Samlingspartiet, Kristdemokraterna och Folkpartiet liberalerna reserverar sig mot beslutet.

§ 107 Platser rättspsykiatri

Dnr LD08/01462

Inom Landstinget Dalarna, med lokalisering i Säter, bedrivs sedan många år en omfattande och välfungerande rättspsykiatriverksamhet. Verksamhetsinnehållet är delvis av regionvårdskaraktär med patienter från ett antal landsting respektive delvis av länssjukvårdskaraktär med patienter från Dalarna. Den rättspsykiatriska vården disponerar nu 78 vårdplatser, varav knappt hälften motsvarar regionvårdsutbudet. Verksamhetens intäkter har en liknande fördelning, med knappt hälften av intäkterna från andra landsting.

En relativt omfattande ombyggnation har nyligen avslutats, med åtgärder som innebär en påtalig förbättring av säkerhetsnivån. Förändringen betyder att samtliga avdelningar har likvärdig och hög säkerhetsnivå, att vårdplatsflexibiliteten ökat, samt därmed ytterligare förstärkning av den externa efterfrågan på regionvårdsutbudet.

LANDSTINGSSTYRELSENS YTTRANDE

Ansvariga företrädare inom rättspsykiatriverksamheten har, i samråd med länssjukvårdschefen, genomfört en utredning och utarbetat ett förslag avseende framtida verksamhet, med fokus på möjligheter att tillskapa fler vårdplatser, samt därmed utöka regionsjukvårdsutbudet och motsvarande externa intäkter.

Utredningens ingångsvården och orsaker till förändringsbehov innehåller bl.a. följande aspekter:

- Verksamheten har lång erfarenhet och hög behandlingskvalitet vad gäller vård av aktuella patientgrupper inom rättspsykiatri. Detta tillsammans med förstärkt säkerhetsnivå innebär högt nationellt anseende och stor vårdefterfrågan från andra delar av landet, främst omgivande landsting.
- Rättspsykiatri har ett särskilt omfattande och väletablerat samarbete med grannlandstinget Gävleborg. Samtal pågår om ytterligare förstärkt och långsiktigt samarbete, med ökat patientantal från Gävleborg. Avsikten är att formalisera planerna i form av en flerårig överenskommelse.
- Befintliga vårdavdelningars utformning försvårar flexibilitet avseende vårdplatsdisposition och personalnyttjande.
- I anslutning till vårdavdelningarna finns lokaler som används för administrativ verksamhet. Dessa lokaler är väl lämpade för att, efter ombyggnad, nyttja som vårdavdelning, kombinerat med att lämpliga alternativlokaler finns för "administrationen".
- Aktuella lokaler har påtagliga logistikproblem, med i vissa fall besvärande långa förflyttningsvägar.

Utredningens sammanfattning, beslutsförslag och konsekvenser innehåller följande huvuddelar:

- Lokalförändringskoncept som främst innefattar flytt av basenhetens administrativa verksamhet, tillskapande av ny vårdavdelning, omdisponering inom befintliga vårdavdelningar inklusive fler vårdplatser, samt nytt trapp-/hisshus i logistikbefrämjande syfte.
- Byggprojektet beräknas motsvara en investeringskostnad i nivån 30-35 Mkr för berörd extern fastighetsägare, motsvarande en årlig hyreskostnad av ca 3 Mkr.
- Övriga driftskostnader, främst sammanhängande med personaltillskott, beräknas öka med ca 2 Mkr per år.
- Ny vårdavdelning ger ytterligare 6-8 vårdplatser, omdisponering inom befintliga vårdavdelningar ger ytterligare 4-8 vårdplatser, sammanlagt ett tillskott i nivån 10-16 vårdplatser.
- Vårdplatsutökningen motsvarar en årlig bruttointäktsökning i nivån 20-30 Mkr, svarande mot ca 2 Mkr per vårdplats. Efter reduktion för ökade driftskostnader kvarstår en årlig nettointäktsökning i nivån 15-25 Mkr.

Sammanfattningsvis föreslås ett lokalförändringskoncept som tillskapar 10-16 nya vårdplatser och som med stor sannolikhet ger en intäktsökning i nivån 15-25 Mkr till rättspsykiatri och landstinget.

Information enligt MBL § 19 har ägt rum 2008-05-14.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen beslutar
a t t tillstyrka utredningsförslaget med planerad lokalförändring och som konsekvens tillskapande av fler vårdplatser och beräknad intäktsökning till landstinget

Inledningsvis ensas styrelsen om att ordet "landstinget" i att-satsen ersätts med "länssjukvården".

Elisabeth Lindén Brandt yrkar bifall till föreliggande justerat förslag.

Landstingsstyrelsen beslutar
a t t tillstyrka utredningsförslaget med planerad lokalförändring och som konsekvens tillskapande av fler vårdplatser och beräknad intäktsökning till länssjukvården

ÖVRIGT

§ 108 Rapport om samverkan Mora kommun och Mora lasarett

Dnr LD07/02787

Förhandling enligt MBL § 11 har ägt rum 2008-05-14.

Ulf Hållmarker lämnar rapport om samverkan.

Landstingsstyrelsen beslutar
a t t anteckna rapporten till protokollet, samt
a t t ärendet behandlas på landstingsstyrelsens nästkommande
sammanträde, 2008-08-25

**§ 109 Outsourcing av café och butik verksamhet vid Falu och Mora lasarett
(inkl Ryggåsstugan)**

Dnr LD08/01383

Kosten är en viktig del i vårdkedjan och det är därför angeläget att Kostservice har ett samlat ansvar och kompetens för mat till patienter och personal. Restaurangkök i kombination med produktionskök bör finnas kvar vid respektive akutsjukhus för att säkerställa kostförsörjning till vården. Idag finns externa entreprenörer för måltidsproduktion vid Avesta, Säter och Ludvika lasarett men där Kostservice ansvarar för att avtalens intentioner uppfylls.

Att driva café och butik kan dock inte anses tillhöra landstingets kärnverksamhet. Trots en kraftfull satsning med ombyggnationer, rationaliseringar och en anpassning mot den privata marknaden har inte lönsamheten varit tillräcklig varför det känns som ett naturligt led att föreslå att våra café/butiker i Falun och Mora tillsammans outsourcas. Inom Kostservice organisation finns kunskap som är nödvändig för upphandling, uppföljning och kontroll av en sådan outsourcingaffär.

Utifrån en årlig omsättning på ca 16 mkr prognostiseras ett underskott för denna verksamhet på drygt 1 mkr för 2008. En bedömning av det ekonomiska resultatet av en outsourcingaffär skulle därför innebära att landstinget spar ca 1 mkr årligen på detta.

I samband med 9-punktsprogrammet var ett av förslagen att lägga ner produktionsköket i Mora och istället leverera mat från Falun. I ett sådant förslag skulle eventuellt specialkostleveranser utföras av personal i caféet i Mora. Då det mesta tyder på att detta alternativ ej kommer att genomföras utan istället renovera produktionsköket i Mora försvinner detta möjliga behov.

Under förutsättning att ett samarbetsavtal tecknas mellan landstinget och Mora Kommun föreslås därför att Kostservice omgående påbörjar en outsourcing av samtlig café och butiksverksamhet vid Falu och Mora Lasarett, vilket även inkluderar Ryggåsstugan. Detta omfattar ca 15 anställda som kommer att erbjudas verksamhetsövergång.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen beslutar
a t t uppdra till Landstingservice, med stöd av Upphandlingsenheten, att förbereda outsourcing av café, butik vid Falu Lasarett, Mora Lasarett samt Ryggåsstugan och fullfölja detta så snart ett samarbetsavtal mellan Landstinget Dalarna och Mora Kommun träffats.

Då central facklig förhandling har begärts beslutar landstingsstyrelsen
a t t ärendet behandlas på landstingsstyrelsens nästkommande sammanträde, 2008-08-25

§ 110 eTjänstekort

Dnr: LD08/00497

eTjänstekort och HSA katalog (Hälsa- och sjukvårdens adressregister) ska införas för att följa riktlinjerna i den nationella IT-strategin, men även för att trygga patienternas förtroende för Landstingets säkerhet mot obehörig tillgång till patientinformation.

eTjänstekort och HSA katalogen ska också skapa förutsättningar för effektivisering av arbetet med Landstingets IT applikationer (t.ex. vårdssystem) genom förenkling av inloggningsprocessen, men även på sikt effektivisera hantering av medarbetarinformation genom införandet av centralt register (HSA-katalog) med medarbetarinformation (både anställda och extern anlitad personal).

Förhandling enligt MBL § 11 har ägt rum 2008-05-14.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen beslutar
a t t införa elektroniska tjänstekort (eTjänstekort) för samtliga medarbetare i Landstinget Dalarna från och med 1 januari 2009
a t t godkänna finansieringen av införandet och driften för HSA katalogen via IT-grundavgiften och för eTjänstekort via en särskild kortavgift
a t t personuppgifter över alla medarbetare (anställda och extern anlitad personal) ska finnas i HSA katalogen under 2008

a t t uppdra åt landstingsdirektören att upprätthålla förvaltnings och driftorganisation för HSA katalog och eTjänstekort från och med 1 januari 2009

a t t uppdra åt landstingsdirektören att ålägga förvaltningarna tillhandahållande av intern lokal stödorganisation. Denna stödorganisation avser viss hantering av eTjänstekort (t.ex. utlämnade av reservkort) och uppdatering av innehållet i HSA-katalogen

Landstingsstyrelsen enas inledningsvis om tillägg med att-satsen:
a t t undersöka eTjänstekortets pris utan SIS-funktionen

Landstingsstyrelsen beslutar därefter

a t t införa elektroniska tjänstekort (eTjänstekort) för samtliga medarbetare i Landstinget Dalarna från och med 1 januari 2009

a t t godkänna finansieringen av införandet och driften för HSA katalogen via IT-grundavgiften och för eTjänstekort via en särskild kortavgift

a t t personuppgifter över alla medarbetare (anställda och extern anlitad personal) ska finnas i HSA katalogen under 2008

a t t uppdra åt landstingsdirektören att upprätthålla förvaltnings och driftorganisation för HSA katalog och eTjänstekort från och med 1 januari 2009

a t t uppdra åt landstingsdirektören att ålägga förvaltningarna tillhandahållande av intern lokal stödorganisation. Denna stödorganisation avser viss hantering av eTjänstekort (t.ex. utlämnade av reservkort) och uppdatering av innehållet i HSA-katalogen samt

a t t undersöka eTjänstekortets pris utan SIS-funktionen

§ 111 Redovisning av FoU-medel och CKF-medel

Dnr LD07/01065

Landstingets revisorer har 2007-10-23 överlämnat en granskningsrapport till landstingsstyrelsen om redovisning av FoU-medel inom hälso- och sjukvården. Landstingets revisorer rekommenderar landstingsstyrelsen att anpassa redovisningen av FoU-medlen till god redovisningssed.

Med god redovisningssed avser revisorererna att; citerat från granskningsrapporten sid 1:

- Endast externa finansierade projekt ska kunna redovisas i balansräkningen i samband med bokslut.
- Varje projekt ska resultatavräknas när det slutförts.

Redovisningsprinciper för projektmedel har tagits fram. Dessa principer fanns första gången med i bokslutsanvisningarna för 2007.

Information enligt MBL § 19 har ägt rum 2008-05-14.

Landstingsstyrelsen beslutar
a t t anta redovisningsprinciper för projektmedel

§ 112 Tandådalen rekreationshotell, avgifter för deltagare av temavecka

Dnr LD08/00046

Landstingets rekreativ verksamhet vid Tandådalen fjällhotell i Sälen erbjuder varje sommar cirka 1200 funktionshindrade barn, ungdomar och vuxna möjlighet till rekreation och rehabilitering.

Verksamheten pågår under tiden juni – september då landstinget hyr bäddar och de gemensamhetsutrymmen som verksamheten kräver.

Styrelsen beslutade 2008-01-28, § 10, om avgiften för gäster som deltar i verksamheten under en vecka, sex dygn, enligt tabell nedan:

Gästavgifter	Vuxna	Barn o ungdom 3-14 år
Gäster från Dalarna	2 200 kr/vecka	900 kr/vecka
Övriga län	3 800 kr/vecka	1 500 kr/vecka

Det finns ett flertal gäster som önskar delta endast delar av temaveckan. I nedanstående tabell framgår de avgifter som avses gälla för vistelse endast del av temavecka. Föreslagna avgifterna är beräknade för att få täckning av de kostnader som uppstår, oberoende hur länge gästen stannar i Tandådalen.

Gäster	Dygn 1-2	Från dygn 3
Dalarna, vuxna	500kr/dygn	400kr/dygn
Barn o ungdom 3 – 14 år	200kr/dygn	150/dygn
Övriga län vuxna	750kr/dygn	650kr/dygn
Barn o ungdom 3 – 14 år	300kr/dygn	250kr/dygn

Landstingsstyrelsen beslutar
a t t för vistelse kortare tid vid Tandådalen rekreationshotell under 2008, av personer hemmahörande i Dalarna ta ut en avgift de första två dygnen med 500 kr per dygn och därefter 400 kr per dygn för resterande, och de första två dygnen med 200 kr per dygn och därefter 150 kr per dygn för resterande dygn för barn och ungdom i åldern 3 till och med 14 år samt
a t t för personer som tillhör annat landsting ta ut en avgift de första två dygnen med 750 kr per dygn och därefter 650 kr per dygn för resterande, och första två dygnen med 300 kr per dygn och därefter 250 kr per dygn för resterande för barn och ungdom i åldern 3 till och med 14 år

§ 113 Delegation till hälso- och sjukvårdsutskottet

Dnr LD08/01464

Delegation avseende sommarstängningar

Landstingsstyrelsen beslutar
a t t delegera beslut om sommarstängningar till hälso- och
sjukvårdsutskottet

**§ 114 Svar på SOU (2008:7) delbetänkande "Åtgärdsplan för den kliniska
forskningen"**

Dnr LD08/00684

Regeringskansliet har i remiss angående delbetänkandet av
"Åtgärdsplan för den kliniska forskningen (SOU 2008:7) gett
landstinget möjlighet att, senast 2008-05-25, ge synpunkter på
utredningen.

Föredras utarbetat förslag till yttrande.

Information enligt MBL § 19 har ägt rum 2008-05-14.

Landstingsstyrelsen beslutar
a t t till utbildningsdepartementet överlämna föreliggande förslag till
yttrande

§ 115 Svar på SOU (2008:37) delbetänkande "Patientens rätt, vårdval i Sverige"

Dnr LD08/01239

Socialdepartementet har i remiss angående delbetänkande av
utredningen Patientens rätt, Vårdval i Sverige (SOU 2008:37) gett
landstinget möjlighet att, senast 2008-08-08, ge synpunkter på
förslaget och konsekvensutredningen.

Föredras utarbetat förslag till yttrande.

Information enligt MBL § 19 har ägt rum 2008-05-14.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen beslutar
a t t till socialdepartementet överlämna utarbetat förslag till yttrande

Jan Wiklund yrkar bifall till betänkandets förslag.

På proposition avseende bifall till föreliggande förslag eller bifall till Jan Wiklunds yrkande finner ordföranden att landstingsstyrelsen beslutar
a t t bifalla föreliggande förslag

Ledamöterna i Moderata samlingspartiet reserverar sig mot beslutet.

§ 116 Svar på remiss av förslag till föreskrifter om ambulanssjukvård och konsekvensutredning

Dnr LD08/01158

Socialstyrelsen har i remiss angående förslag till föreskrifter om ambulanssjukvård och konsekvensutredning gett landstinget möjlighet att, senast 2008-05-20, ge synpunkter på förslaget och konsekvensutredningen.

Föreligger utarbetat förslag till yttrande.

Information enligt MBL § 19 har ägt rum 2008-05-14.

Landstingsstyrelsen beslutar
a t t till Socialstyrelsen överlämna föreliggande förslag till yttrande

**§ 117 Svar på remiss av delbetänkande från apoteksmarknadsutredningen
"Detaljhandel med vissa receptfria läkemedel"**

Dnr LD08/01140

Landstinget Dalarna har tidigare avgivit remissvar på apoteksmarknadsutredningens huvudbetänkande och framfört invändningar mot detta. Det nu remitterade delbetänkandet gäller viss handel med receptfria läkemedel.

I delbetänkandet föreslås kort sammanfattat följande:
Utöver läkemedel som redan nu får säljas på andra platser än apotek (t.ex. naturläkemedel och vissa läkemedel för utvärtes bruk) skall ett utökat sortiment kunna säljas enligt en lista som förutsätts fastställas av Läkemedelsverket.

Den som avser att sälja skall anmäla detta till Läkemedelsverket. Kommuner och landsting samt ställen med utskänkningstillstånd undantas från möjligheten att sälja. Kontroll över försäljningen skall utövas bl.a. av kommunerna.

Försäljning skall ske antingen över disk eller på sådant sätt att butikspersonal har uppsikt över läkemedlen. En åldersgräns på 18 år föreslås också.

afw

LANDSTINGSTYRELSENS YTTRANDE

Eftersom Landstinget Dalarna redan framfört invändningar som går ut på att förslagen i apoteksmarknadsutredningens huvudbetänkande inte skall genomföras skulle detta delbetänkande kunna betraktas som mindre relevant eftersom förslagen utgår från att huvudförslaget genomförs. Landstinget Dalarna väljer dock att ändå svara på remissen eftersom frågan om försäljning av receptfria läkemedel kan resas . även med ett bibehållet apoteksmonopol på receptförskrivna läkemedel.

Förslagen i delbetänkandet kan bedömas utifrån de kriterier som utredningen själv ställer upp. D.v.s. medicinsk säkerhet, tillgänglighet och ekonomiska effekter. Vad gäller den medicinska säkerheten är Landstinget Dalarnas bedömning att den blir tillräcklig om förslaget genomförs och tillämpas i den utformning det har.

Vad gäller tillgängligheten är bedömningen svår att göra. Erfarenheter från andra länder som utredningen redovisar kan möjligen tas som stöd för att en viss etablering av nya försäljningsställen kommer att ske. Vilket sortiment dessa kommer att ha och därmed hur stor den reala ökningen av tillgängligheten slutligt blir är dock omöjligt att bedöma i förväg.

Vad gäller de totala ekonomiska effekterna är bedömningen likaledes svår att göra. En viss priskonkurrens i detaljhandelsledet, och det faktum att försäljningsställena inte behöver ha medicinskt kunnig personal, kan möjligen leda till lägre priser på vissa preparat med stor konsumtionsvolym. Hur priseffekterna blir totalt sett inklusive den prissättning som kommer att ske hos apoteksidkare är dock omöjligt att förutse utifrån utredningens material. Utredningen gör heller inget försök att kalkylera den ekonomiska vinst för konsumenterna som, tillsammans med en antagen ökad tillgänglighet, är förslagets syfte. Betydande faktorer i sammanhanget är att konsumenternas priskänslighet i denna typ av konsumtion sannolikt är mycket låg samt att man sett ur samhällets synpunkt förutsätts finansiera kontrollsystemet genom avgifter vilket dämpar en ev. prissänkning.

Landstinget Dalarnas samlade bedömning av delbetänkandets förslag är att det inte går att hitta avgörande skäl för genomförande av förslaget men att det inte heller kan hävdas att nackdelarna är sådana att det finns skäl att bestämt gå emot förslaget.

Information enligt MBL § 19 har ägt rum 2008-05-14.

Landstingsstyrelsen beslutar
a t t överlämna föreliggande förslag till remissvar

§ 118 Revisorernas granskningsrapporter

Dnr LD08/00961, LD08/01053

Föreligger följande rapporter från landstingets revisorer:

- Granskning av samverkan kring psykiskt funktionshindrade
- Granskning av bolag, stiftelser och andra sammanslutningar

Information enligt MBL § 19 har ägt rum 2008-05-14.

Förslag till beslut

Landstingsstyrelsen beslutar

a t t anteckna revisorernas rapporter till protokollet

Birgitta Sacrédeus yrkar att revisionsrapporten "Granskning av samverkan kring psykiskt funktionshindrade" remitteras till hälso- och sjukvårdsutskottet och att en återrapportering sker till landstingsstyrelsen i december 2008.

På proposition avseende bifall till eller avslag på Birgitta Sacrédeus yrkande finner ordföranden att landstingsstyrelsen beslutar a t t bifalla Birgitta Sacrédeus yrkande

Landstingsstyrelsen beslutar

a t t anteckna revisorernas rapport "Granskning av bolag, stiftelser och andra sammanslutningar till protokollet samt

a t t remittera revisionsrapporten "Granskning av samverkan kring psykiskt funktionshindrade" till hälso- och sjukvårdsutskottet och till landstingsstyrelsen för uppföljning i december 2008

Tjänstgörande ledamoten Alf Nilsson lämnar bifogad protokollsanteckning.

Bilaga § 118